

На глас, да је Урош умрѐо, сва се држава а нарочито права Србија, у црно завила. Народ љубљаше младога и доброга владоца, а властеоство бејаше одано династији Немањића, иако не баш сваком владоцу. Видели смо, како је властеоство од Немањића па до Уроша више пута устајало противу законитог владоца, али никад у корист странцу, већ свагда за љубав једном или другом члану краљевске породице. Династија Немањића беше, поред све непрекидне борбе са властеоством, чисто народна династија, чији опстанак беше спојен са појмом о држави, па није чудо, што старо српско властеоство, које у тој породици гледаше оличено начело српске државне мосли, не хтеде да призна за својега владоца наметиика који је одузео живот последњем потомку Немањића. После једногодишњег колебања, биће у почетку 1369-те године, метну Вукашин царску круну на своју грешну главу, али не узе на се назив цара, већ се назва само краљем, јамачно за то да би угодил сујети Византинаца, које је веома вређао српски царски назив, а на чију је помоћ Вукашин рачунао.

Вукашинова владавина више се простирала на јужне области. Језгра српских земаља, Рашка и северне области нису га признале. А Зета, у којој су Балшићи дошли на владу, остаде неутрална у тој размирици. На челу опозиције, као што већ знамо, стајаше кнез Лазар. За то се Вукашин прво на њ кренуо, и пошто га је у више бојева победио, узео му је неки део његових области и потиснуо га је у планине крушевачке. Овим се грађанским ратом, као што се чини, користише и Мађари. Јамачно су у то доба Мачванска бановина и Београд опет Мађарској присаједињени, а то се можда догодило у години по смрти Урошевој, пошто неки документи већ 1368. године спомињу Николу Гару као бана Мачванскога.

Било како му драго, тек је овај грађански рат учинио да је та знатна област изгубљена. Лазар бејаше побеђен, али му је снага остала несломљена. У договору са рашком господом, у пролеће 1371, спремаше се у бој противу Вукашина, али немогаше да то оствари. Те године се приближаваше знатна турска војска к српским границама, а то је обратило на се сву пажњу Вукашинову. Вукашин је добро рачунао кренувши се прво на Турке, јер да је ове победио, лако би се он разрачунао са својим непријатељима, са српским великашима. Беше велику војску прикупио, али ова, по речима једнога хроничара, бејаше састављена махом из Грка, Маћедонских Влаха и Арбанаса, што је јасан доказ да су Срби своје интересе одвојили од Вукашинових.

Вукашин је пун поуздања, разапео своје чадоре у Бугарској на обали реке Марице знајући да је његова војска бројем знатно већа од турске силе. Краљевска војска толико је сама себе прецењивала, да је заборавила на сваку опрезност, те се одала најразумданијим иступима. Тако се збило, да је на посматрање изаслата турска чета, дознавши стање непријатељскога окола, на Вукашинову војску ноћу јуришала, која се, савладана сном, тако тврдо успавала, да је Турци сву уништише. Вукашин није у боју погинуо, он је свој живот спасао у бегству, али га је при томе или његов слуга или неки Турчин, код којег се хтеде склонити, убио због блага, које је собом носио.

У кратком времену од четири године по други пут остаде престо без владоца. Последњи, који је на њему седео, беше већ насилни овладач, који се на развалинама старе династије подигао, а кога најснажнији део народа никако није признао за владоца. А сада је и овај овладач свој живот изгубио. Тиме беше широм отворено поље сваком властољубљу, сваком оглашавању права. Пошто